
Değişimin Zoru

:date: 2015-01-30 22:10:15 +0200

.. :author: Emin Reşah .. :date: Thu Jan 29 02:04:24 EET 2015 .. :dp: 12981

İslam dünyasını düşününce, hani bazı tırt komedi filmlerinde vardır, kendilerinden gönüllü istenen bir sıra asker/öğrencinin biri hariç, diğerleri geri çekilir, o kalan da gönüllü olmuş olur. İslam dünyasının şu günkü hali de böyle. *Modernizmle hanginiz savaştacak?* deyince hepsi bir adım geri çekilen dinler, İslam'ı ortada bıraktı.

Dünyayı değiştirecek son nizam diyenlere itibar etmeli mi? Böyle kitaplar okudum velakin bunların gerçekten dünyaya hitap ettiğini değil, *birbirimize* hitap ettiğini düşündüm. Türkiye’de veya diğer memleketlerde *İslam Düşüncesi* dediğimiz mevzuun müslümanlar hariç kimsenin hayatında bir değişiklik yapmasını beklemezsin. Mirzabeyoğlu (veya Said Nursi) okuyan bir Batılı, içinde bulunduğu *egzistans* krizine derman bulmaz.

Gerçekte, dümdüz söyleyecek olursak, bizim modernizmle savaşacak cephanemiz yok.

Evvela cahiliz. Cahillik de işimize geliyor. Bu zamana insanların severek öğrenenin hayli azınlık olduğunu gördüm. Bu azınlığın dışındaki mecbur kalırsa, sınava girecekse, para kazanacaksa öğrenir. Hayatını okuma bilmeden rahatça sürdürebilen insana, okumayı öğretemezsin. Hayatını bilgisayarsız da idare edebilenin bilgisayarı öğrenmesini beklemek boştur. *Sevdiği için öğrenen* vardır belki ama onların da çoğu işin sıkıcı kısımlarına gelince sıkılıp bırakır. Sevgi de bir yere kadar.

Batı gelişmişliğini, Amerika’ya göçünü, emperyalizmini ve eğitimini bu mecburiyeti ortaya çıkaran şartlara borçlu. Yani eğitildikleri için zengin olmadılar, zengin olmak için eğitilmiş işgücüne ihtiyaçları vardı ve buna uygun adam üretmeleri gerekiyordu. Bugünkü okul yapısı mesela, İngilizlerin Doğu Hindistan Şirketine (East India Company) *memur* gerektiği için ortaya çıkmış veya Amerika’ya köle götürmek, oradaki plantasyonlarda çalıştıracak adam bulamadığı için gerekmiş. Değerlerin de etkisi var tabi, ancak bu zamana kadar öğrendiğim, önemli ve büyük sosyal değişikliklerin mecburiyet olmadan gerçekleşmediği. Mecburiyet ortaya çıktığında ne şekilde gerçekleşeceğini belki değerler belirliyordur, ancak mecburiyet ortaya çıkmadan neyi düşünüp, planlayıp, istediğimizin pek önemi yok.

Millet olarak mecburiyetimiz de, şimdiye kadar Batı’ya karşı kendimizi savunmak oldu. Bunun için reformları sadece onlardan korunacak kadar yaptık. Bugün de hala *başarılı* bir Batılı sayılmayız, onlardan biri olmamız mecbur kalmadığımız sürece mümkün olmayacak. Görünüşe göre de mecbur kalmayacağız.

Cephanemiz yok derken şu ana kadar bu cephaneye ihtiyaç duyulmamasını kastediyorum. Müslümanlara eziyet edildi ancak İslam’a doğrudan, fikren saldırı sınırlıydı. Şimdiki dönemeçte bizim fikren de,

Batı felsefesine, dünyasına, retoriğine bir karşılık bulmamız gerekecek mi? Böyle bir mecburiyet ortaya çıkarsa müstakbel müslümanların, bugünkülere pek benzemeyeceğini tahmin edebiliriz.

Batılılaşmaya da mecbur kalmıyoruz çünkü *düşman* bizden de cahil. Biz onu öğrenmeye mecburuz, ancak o kendi zenginliği içinde hakkımızda kendi uydurduğu hikayelere inanıp, hayatının sonuna kadar rahatsızlık duymadan yaşayabiliyor. Bizi öğrenmeye niyeti yok. Bizi öğrenmeye niyeti olmadığı için söylediklerinin, demokrasiydi, insan hakkıydı, fikir özgürlüğüydü veya sair düşüncelerdi, bizde nasıl anlaşıldığıyla ilgili bir fikri yok. Bizi bilmediği için anlayacağımız gibi konuşmuyor. Umurunda değiliz. Bizim için de onun anlamı sadece *gelişmişlik*, daha çok tüketim ve *daha çok oyuncak*.

İşte buradaki tuhaf duruma, İslam dünyasının kalabalığını ve *daha da düşecek hali kalmamış* durumunu eklerseniz, önümüzdeki elli zaman diliminin fikren hayli ilginç geçeceğini tahmin edebilirsiniz. İslam dünyası bir *varoluş* krizine girebilir, *bizim anlamımız nedir?* sorusunu sorabilir, bu sorunun cevabı da dünyanın çivisini nasıl yerine takacağını bulamayan Batı'ya bir cevap olabilir.

Olmayabilir de, tabi, belki sadece hayal görüyorum.

Takip edebildiğim kadarıyla Batı dünyası eşitsizlik konusunda net bir çözüm bulma becerisini göstere-meyecek. Kurdukları kapitalist düzenin su aldığını farketse de, terkedecek kadar cesarete sahip değiller. İnsanları ihtilal yapmaya mecbur bırakmayacak kadar *esnek* çünkü düzenleri ve gidecekleri de pek fazla yer yok. Yunanistan'daki sosyalist seçim galibiyetine heyecanlanan olmuştur herhalde ama muhtemelen bir sene içinde Batı'nın haline sosyalizmin de derman olmadığını göreceğiz.

Dünyanın ne yöne gideceğini zenginlerle fakirler arasındaki farkın nasıl azalacağı belirleyecek. Batı bu meseleyi çözebilir mi? Hem dinamik, hem adil kalabilir mi? Değişime mecbur kaldığında, zenginliğini kaybetmeden, kendini yakıp yıkmadan değişebilir mi?

Bunların cevaplarını net olarak bilmiyorum ancak tahminin pek de pozitif değil. İnsanlar için durduğu yerde değişmek zordur, toplumlar içinse neredeyse imkansız. Onları değiştirmeye mecbur bırakacak kadar büyük problemler, kontrol edebilecekleri kadar küçük kalacak mı?

Göreceğiz.